

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/49/2018
Identifikačné číslo spisu: 1612206733
Dátum vydania rozhodnutia: 21.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1612206733.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne Obce Marianka, so sídlom miestneho úradu v Marianke, Školská 32, IČO: 00 304 930, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JURIKA & KELTOŠ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Mickiewiczova 2, v mene ktorej koná ako konateľka advokátka JUDr. Mária Sokolová, proti žalovanej ASPAG, s. r. o., so sídlom v Komárne, Tržničné námestie 4810, IČO: 47 408 375, zastúpenej advokátskou kanceláriou Bobák, Bollová a spol., s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dr. Vladimíra Clementisa 10, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Miroslav Bobák, o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 4C/93/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/146/2017 z 26. septembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/146/2017 z 26. septembra 2017 ako aj rozsudok Okresného súdu Malacky č. k. 4C/93/2012-353 z 9. novembra 2016 a uznesenie Okresného súdu Malacky č. k. 4C/93/2012-451 zo 6. novembra 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Malacky na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 9. novembra 2016 č. k. 4C/93/2012-353 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v katastri nehnuteľností pre kat. úz. H. na liste vlastníctva č. XXXX ako pozemky reg. „E“ parcela č. XXX/XX - trvalé trávne porasty o výmere 2151 m² a parcela č. XXX/XX - trvalé trávne porasty o výmere 6496 m² a pozemky reg. „C“ parcela č. XXX/XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 330 m² a parcela č. XXX/XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 15 m². Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobkyňa nenadobudla vlastníctvo k označeným nehnuteľnostiam podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, pretože ku dňu účinnosti osobitného predpisu neexistovalo k nim právo hospodárenia bývalého Miestneho národného výboru v Marianke, keďže kúpna zmluva z 21. 1. 1981 o prevode označených nehnuteľností právnou predchodkyňou žalovanej na bývalý čl. štát bola absolútne neplatným právnym úkonom. Aj v prípade, ak by sa uvedená zmluva mala považovať za platnú, bolo by potrebné žalobu zamietnuť pre nepreukázanie práva hospodárenia príslušného národného výboru k tomuto majetku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. septembra 2017 sp. zn. 8Co/146/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Potvrdenie prvoinštančného rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Zároveň uviedol, že vzhľadom na neplatnosť kúpnej zmluvy z 21. 1. 1981, a teda na nenadobudnutie vlastníctva štátom, boli otázky týkajúce sa druhu pozemkov a charakteru práva hospodárenia k nim právne irelevantné.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“). Prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“). Uviedla, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, a to tým, že odvolací súd sa odmietol zaoberať otázkou, či na základe ňou prezentovaných skutkových tvrdení nedošlo k naplneniu základných predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. I keď sa podľa žaloby domáhala určenia svojho vlastníckeho práva, ktoré mala nadobudnúť zo zákona ako majetok štátu, v priebehu konania žiadala posúdiť tento nárok aj z hľadiska splnenia podmienok pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním, a to na rovnakom skutkovom základe, ktorého súčasťou bolo už v žalobe uvádzané skutkové tvrdenie, že pozemky sú ňou, resp. jej právnym predchodcom, užívané ako futbalové ihrisko už niekoľko desaťročí. Žiadal preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť, resp. zmeniť a žalobe vyhovieť.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ C. s. p.) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 C. s. p., potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných väd uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Podľa ust. § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa ust. § 420 písm. f) C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie § 420 písm. f) C. s. p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. Táto vada spočíva v čiastočne nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, resp. v nevyvodení príslušného procesného dôsledku s rovnakou vadou postihnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu.

10. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie absentuje totiž vysporiadanie sa s podstatnou okolnosťou, ktorá mohla mať rozhodujúci význam pre spravodlivé rozhodnutie sporu, a to posúdenie uplatneného nároku na určenie vlastníckeho práva žalobkyne aj z hľadiska prípadného splnenia podmienok pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Nedostatok tohto právneho posúdenia nebolo možné zhojiť tým, že žalobkyňa napriek výzve prvoinštančného súdu žalobu v časti skutkových tvrdení nezmenila. Táto okolnosť nezbavila súdy povinnosti posúdiť uplatnený nárok vo väzbe na zistený skutkový stav aj z právneho dôvodu, ktorého sa žalobkyňa začala dovolávať v priebehu konania. Ako uviedol najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 196/2009 z 22. septembra 2010 občianske súdne konanie (teraz civilné sporové konanie) je ovládané zásadou iura novit curia (súd pozná právo), čo znamená, že strany nie sú povinné uplatnený nárok aj právne kvalifikovať, no súd je povinný skúmať, či tvrdené skutočnosti možno podriaďovať pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z nej bolo možné vyvodiť povinnosť plnenia, prípadne určiť, či tu požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Podľa názoru dovolacieho súdu pokiaľ sa strana v priebehu sporu domáha posúdenia uplatneného nároku aj z iného právneho dôvodu, a to aj bez zmeny svojich skutkových tvrdení, spravodlivosť procesu a najmä presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia vyžaduje, aby súd zaujal stanovisko k posúdeniu veci aj z hľadiska tohto ďalšieho právneho dôvodu. Ide totiž o podstatnú okolnosť, ktorá môže mať rozhodujúci význam pre rozhodnutie o uplatnenom nároku.

11. Keďže v preskúmvanej veci súdy v základnom konaní, napriek žiadosti žalobkyne, nezaujali žiadne stanovisko k prípadnému splneniu podmienok pre vydržanie vlastníckeho práva, je odôvodnenie ich rozsudkov nedostatočné pre nepresvedčivosť, a teda odporujúce ustanoveniu § 220 ods. 2 C. s. p. Porušením procesného práva žalobkyne na riadne odôvodnenie rozsudku, tak prvoinštančného ako aj odvolacieho súdu, bolo porušené jej základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok prvoinštančného súdu zrušil (§ 449 ods. 1, ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). Zároveň zrušil aj súvisiace rozhodnutie prvoinštančného súdu o trovách konania (§ 439 písm. a/ C. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.